

2. Мец В.О. Економічний аналіз фінансових результатів та фінансового стану підприємства: Навч. посібник для студентів економічних спеціальностей вищих навч. закладів. – К.: Вища школа, 2003. – 278 с.
3. Семенов Г.А., Бугай В.З., Семенов А.Г., Бугай А.В. Фінансове планування і управління на підприємствах: Навч. посібник для студентів вищих навч. закладів. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 431 с.

Сундук А.М.

Рада по вивченню продуктивних сил України НАН України, м. Київ

КОНКУРЕНТНІ ПЕРЕВАГИ БІЗНЕСУ І ЗОВНІШНІ ВПЛИВИ

На початку ХХІ століття світові соціально-економічні процеси визначаються існуванням глибоких, кардинальних і всеохоплюючих змін, які мають вагомий потенціал трансформації наявної системи відносин. В контексті переходу від індустріальної до постіндустріальної формації інтенсифікуються процеси обміну капіталом, товарами, послугами, інформацією, наявні зміни в середовищі ведення бізнесу, звичайними стали масштабні міграційні процеси, а стрімкий розвиток інформаційних технологій тільки активізує соціально-економічні трансформації. Наведені процеси значною мірою визначають особливості реалізації власної політики суб'єктами різних рівнів, які “працюють” на міжнародній арені.

Визначаючи місце і значення держави в цих процесах, необхідно зазначити, що не всі країни знаходяться в однакових умовах, що обумовлено їх історичними, географічними, природними особливостями. Зокрема, серед теперішніх країн, дотримуючись узагальненого підходу, можна виділити групу тих, які мають сформовану систему переваг, є активними суб'єктами на світовій арені і можуть встановлювати правила гри, країни з медіанними позиціями, а також коло тих, які займають позиції очікування і є, здебільшого, “реципієнтами” встановлених порядків. Однак, окремі наявні переваги не є постійними, а з часом можуть мінімізуватися (нафта для країн Перської затоки, Росії).

Крім того, наявний значний рівень кореляції між світовими процесами та функціонуванням самої держави як суб'єкта міжнародних відносин з комплексом сутнісних параметрів, властивостей, значень. Наведені процеси здійснюють значний вплив на особливості розвитку держави та її позиціонування у світовому просторі.

Одним з наслідків взаємозв'язку між процесами глобального рівня і державними формуваннями є ситуація, коли більшість держав світу, під-

порядковуючись загальним тенденціям світової політики та зважаючи на вплив міжнародних організацій, приймають безпосередню участь у вирішенні глобальних світових проблем (енергетичної, продовольчої, кліматичної та ін.). Для здійснення таких заходів вони приймають відповідні законодавчі акти, які створюють правове поле для участі держави, виділяють необхідні ресурси, забезпечують реалізацію організаційних засад для адекватної відповіді на очікування світової спільноти.

Для ефективного розвитку в наведених умовах кожна держава світу повинна формувати власне конкурентне середовище, в межах якого відбувається функціонування вітчизняного бізнесу. Складовими такого середовища можуть виступати законодавчий, політичний, адміністративний, соціальний, економічний, територіальний компоненти. Поряд із зазначеними, важливу роль відіграють і зовнішні впливи, які можуть здійснювати вагомий вплив на український бізнес. Якщо держава може впливати на внутрішні складові, то щодо зовнішніх її роль є певною мірою обмеженою. Володіючи вагомим потенціалом, саме останні можуть значно впливати на розвиток конкурентного середовища держави та визначати його основні риси. Наприклад, це може стосуватися наявного кола конкурентних підприємств на ринку товарів і послуг, умов ведення бізнесу тощо.

З метою ефективного функціонування в умовах глобалізованого світу кожна держава повинна будувати таку систему управління, яка б максимально ефективно реагувала на новітні виклики і загрози та нейтралізувала несприятливі впливи. Мова йде про кваліфікований державний менеджмент, який мав би повноваження, ресурси і можливості протистояти зовнішнім викликам.

Для реалізації такого підходу необхідно активізувати наявні та розробити принципово нові засади побудови ефективної системи загальнодержавного моніторингу, яка б відповідала поточним вимогам та необхідності вивчення і спостереження за процесами різного спрямування (в т.ч. і зовнішнього). До складу зазначеної системи можуть належати переважно державні органи влади центрального та місцевого рівнів, хоча, в якості консультаційних можуть і залучатися приватні структури, діяльність яких безпосереднім чином пов'язана з процесами зовнішнього походження. З метою реалізації та впровадження обґрунтованих рішень раціональним є залучення представників наукових установ, а також інших спеціалізованих структур.

Відповідно до наведеного, кадровий потенціал системи моніторингу складають фахівці, які працюють в державних структурах із залученням спеціалістів з інших установ. В цьому відношенні доцільним є використання наявного вітчизняного досвіду організації такого моніторингу та використання передових закордонних розробок.